

DOI: <https://doi.org/10.34921/amj.2025.3.23>

ALİ MƏKTƏBLƏRDƏ TƏHSİL ALAN TƏLƏBƏ GƏNCLƏRİN EMOSİONAL İDRAKININ VƏ HƏYAT KEYFİYYƏTİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Z.Q.İsmayılova, S.M.Balayeva, İ.İ.Mustafayeva, N.C.Cəfərzadə

*Azərbaycan Tibb Universitetinin Uşaq və yeniyetmələrin sağlamlığı və əmək sağlamlığı kafedrası,
Bakı, Azərbaycan*

Məqalədə tələbələrin emosional idrakının və həyat keyfiyyətinin öyrənilməsi məqsədilə aparılan tədqiqat işinin nəticələri şərh edilmişdir. Tədqiqat Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin (ADMIU) 250 nəfər tələbəsi arasında N. Holl testi və SF-36 (Short Form-36) sorğu anketinə əsasən aparılmışdır. Emosional idrak beş istiqamətdə qiymətləndirilmiş, yüksək, orta və aşağı olmaqla inkişaf səviyyələri müəyyənləşdirilmiş, həyat keyfiyyətinin qiymətləndirmə göstəriciləri isə toplam ballara görə təyin edilmişdir.

Tədqiqat göstərmişdir ki, emosional idrakın inkişaf səviyyəsi tələbələrin həyat keyfiyyəti göstəricilərinə təsiri vardır; müxtəlif ali məktəblərdə təhsil alan tələbələr, eləcə də qızlar və oğlanlar arasında ciddi fərqlər mövcuddur. Hər iki universitetdə xüsusən, tibb universitetində təhsil alan tələbələrin emosiyaları idarəetmə, digər şəxslərin emosiyalarını tanıma və motivasiya bacarıqlarının aşağı səviyyəsi aşkar edilmişdir, qızlarda emosiyaları idarəetmə bacarığı oğlanlarla müqayisədə daha aşağı olmuşdur ($p<0,05$). Beləliklə, alınan məlumatların təhlili, emosional idrakın inkişaf səviyyəsinin tələbələrin həyat keyfiyyətinə təsirinin yüksək olduğunu göstərir.

Açar sözlər: emosional idrak, həyat keyfiyyəti, sağlamlığın fiziki və psixi komponentləri

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, качество жизни, физические и психические компоненты здоровья

Key words: emotional intelligence, quality of life, physical and mental components of health

Gənclərin düzgün peşə seçimi cəmiyyətin rifahı və inkişafı üçün zəruri şərt və müəyyənəddir. Ali təhsilin inkişafının prioritet istiqamətlərindən biri şəxsiyyətin peşəkar səriştəsinin formalaşdırılmasıdır [1]. İnsanın peşəkarlıq səviyyəsi, peşəyə yararlılığı onun istedadından, iş qabiliyyətindən asılıdır və təbii ki, peşə yararlılığı anadangəlmə olmur, hər bir peşə bacarığı ancaq təlim və tədris proseslərində formalaşır. Ali təhsil sistemində baş verən dəyişikliklər gələcək mütəxəssislərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsini tələb edir. Konkret vəziyyətlərdə, konkret insanlarla mənimsənilən bilik və bacarıqların səmərəli tətbiqini təmin edən emosional idrakın (Emotional Quotient – EQ) inkişaf səviyyəsindən asılı olaraq, fərdin xüsusiyyətləri ön plana çıxır. İnsanın emosional vəziyyəti düşüncələrini müqayisə edərək effektiv qərarlar qəbul etməyə, öz emosiyalarını və digər insanların emosiyalarını başa düşməyə, çətin vəziyyətlərə fərdi reaksiya tərzini inkişaf etdirməyə, stress vəziyyətlərində özünü daya-

nıqlı hiss etməyə və digər insanlara təsir göstərməyə, emosional vəziyyətlərin real nəticələrini müəyyən etməyə, vaxtını düzgün bölməyə və həyat keyfiyyəti (HK) göstəricilərini səmərəli tənzimləməyə imkan verir. Həmçinin, EQ öz emosiyalarını anlamaq və HK yaxşılaşdırmaq üçün onlardan istifadə etmək qabiliyyətidir [2-4]. Müasir gənclərin cəmiyyətdə mövqeyinə təsir edən emosional idrak, həyat keyfiyyəti və peşə seçimi bir-birini tamamlayan, onların fiziki, psixoloji, emosional və sosial sağlamlığını, həmçinin şəxsi inkişafını formalaşdıran və hər bir fərdin sağlam davranışı ilə müəyyən edilən səmərəli uyğunlaşmanı nəzərdə tutur [4,5]. Fərdi davranış, sosial mühit və şəxsi arzularla peşə seçimi arasında yaranan ziddiyyətin EQ səviyyəsindən asılılığı və həyat keyfiyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirinin tədqiqi bu istiqamətdə araşdırmaları aktual edir.

Tədqiqatın məqsədi digər insanların emosiyalarını, ehtiyaclarını dərk etməyə və ünsiyyət bacarıqlarının inkişafına yönələn “İnsan–insan”

və yaradıcı təfəkkürə, bədii vasitələrlə özünü ifadə etmək və estetik cəlbədicə obyektlər yaratmaq bacarığına yönəlmiş “İnsan –bədii obraz” peşəsi ilə əlaqədar tələbə gənclərin EQ səviyyəsini və HK qiymətləndirmək olmuşdur.

Tədqiqatın material və metodları. Tədqiqat Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU, əsas qrup – 172 nəfər: 132 qız və 40 oğlan) və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin (ADMİU, kontrol qrup – 78 nəfər, qız 52 və oğlan 26) 250 nəfər tələbəsi arasında seçmə aparılmışdır. Hər iki universitetdə təhsil alan qızların sayı çox olduğundan sorğuda iştirak edənlər arasında onlar üstünlük təşkil etmişdir (73,6%). EQ səviyyəsini və HK qiymətləndirmək üçün kafedrada tərcümə edilərək sınaqdan keçirilmiş N.Holl testinin və (SF-36, Short Form) sorğu anketinin Azərbaycan versiyasından istifadə edilmişdir [6,7]. EQ səviyyəsi 30 sualdan ibarət bir-birilə kəsişməyən 5 şkala “emosional xəbərdarlıq”, “emosiyalarla idarəetmə”, “özünü motivasiya”, “empatiya” və “digər şəxslərin emosiyalarını tanıma” üzrə qiymətləndirilmiş və cavab variantının hər biri üçün nəticə verilmiş, emosional idrakın yüksək (14 və daha çox bal), orta (8-13 bal) və aşağı səviyyəsi (7 və daha az bal) müəyyənləşdirilmişdir. SF-36 anketinə müvafiq 11 sualın cavabına əsasən 8 şkala üzrə – birinci dörd şkala (1-4) “sağlamlığın fiziki komponentləri” və sonrakı dörd şkala (4-8) “sağlamlığın psixi komponentləri”: fiziki fəaliyyət (Physical Functioning-PF), fiziki durumla şərtlənən rollu funksiyalar (Role-Physical Functioning-RP), ağrıların intensivliyi (Bodily pain-P), ümumi sağlamlıq (General Health-GH), həyat fəallığı (Vitality-VT), sosial fəaliyyət (Social Functioning-SF), emosional durumla şərtlənən fəaliyyət (Emotional-RE), psixoloji sağlamlıq (Mental Health-MH) qiymətləndirilmiş və cavab

variantının hər biri üçün nəticə verilmiş, alınan yüksək qiymət həyat keyfiyyətinin yüksək göstəricisi kimi dəyərləndirilmiş, EQ komponentlərinin HK komponentlərinə təsiri aydınlaşdırılmışdır. Alınmış məlumatların statistik təhlili Microsoft Excel proqramında tədqiqatın məqsədlərinə uyğun formalaşdırılmış cədvəllərin təhlili yolu ilə həyata keçirilmişdir. Hesablamaların və müqayisələrin parametrik üsullarından istifadə edilmiş, ehtimal üsulu ilə variasiya sıralarının normallığı yoxlanılmışdır. Göstəricilərin orta ədədi qiyməti (M) və orta kəmiyyətin orta xətası (m) hesablanmışdır. Qruplararası fərqlərin etibarlılığı Styudentin t meyarına görə qiymətləndirilmişdir; $p < 0,05$ olduqda göstəricilər arasındakı fərq statistik etibarlı hesab edilmiş, əlamətlər arasında əlaqələr Spirmenin korrelyasiya əmsalı əsasında müəyyən edilmişdir.

Tədqiqatın nəticələri və onların müzakirəsi. Təhlil zamanı məqsədi başqa insanın sağlamlıq vəziyyətinə və davranışına təsir etməklə onun daha sağlam olmasına, vəziyyətinin yaxşılığa doğru dəyişməsinə kömək etmək istəyi olan “İnsan–insan” və estetika, harmoniya, gözəllik yaratmaq, bəşəriyyətin mədəni irsini qorumaq, gələcəkdə məşhur olmaq, uğur qazanmaq, hamı tərəfindən tanınmaq, alqışlanmaq istəyi olan, emosiyalara əsaslanan “İnsan–bədii obraz” peşəsi üzrə təhsilalan gənclərin EQ və HK göstəricilərində əhəmiyyətli dərəcədə fərq müəyyən edilmişdir. Belə ki, şəxsiyyət piramidasının özünəməxsus strukturunu əks etdirən EQ-nin yüksək səviyyəsi əsas və kontrol qrupda – 22,7% və 40,1%, orta səviyyəsi – 38,25% və 30,2%, aşağı səviyyəsi - 39,5% və 29,7 % halda qeydə alınmışdır (cədvəl 1).

Cədvəl 1. Tələbələrə emosional idrakının səviyyələri

EQ komponentləri	ATU-172 nəfər			ADMİU-78 nəfər		
	EQ səviyyəsi					
	Yüksək	Orta	Aşağı	Yüksək	Orta	Aşağı
	n= 33	n= 70	n= 69	n= 30	n= 24	n= 24
	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m
Emosional xəbərdarlıq	32,3±8,1	24,3±5,1	23,5±5,1	35,5±8,7	38,5±9,9	25,0±8,8
Emosiyalarla idarəetmə bacarığı	8,5±4,8	24,5±5,1	67,0 *±5,7	16,0±6,7	31,5±9,5	52,5 *±10,2
Özünü motivasiya	25,8±7,6	35,3±5,7	39,0 *±5,9	45,0±9,1	27,0±9,1	27,5 *±9,1
Empatiya bacarığı	23,5±7,4	45,0±5,9	31,5 *±5,6	55,0±9,1	24,0±8,7	21,0±8,3
Digər şəxslərin emosiyalarını tanıma bacarığı	23,5±7,4	42,3±5,9	34,2 *±5,7	48,0±9,1	30,0±9,3	22,0±8,4
Orta göstərici	22,7±3,2	38,25±3,7	39,1±3,7	40,1±5,5	30,2±5,2	29,7±5,2

Qeyd: * işarəsi müvafiq göstəricilər arasından fərqi statistik etibarlı olduğunu göstərir.

Araşdırma zamanı məlum oldu ki, emosiyalarını dərk etmək və başa düşmək xüsusiyyətlərini səciyyələndirən “emosional xəbərdarlıq” şkalası üzrə yüksək və aşağı səviyyələr arasında fərq əhəmiyyətli deyil, göstəricilərin əsas qrupda yüksək səviyyəsi orta hesabla 32,5%, orta səviyyə 44,8%, aşağı səviyyə 23,5% təşkil etmiş və müvafiq olaraq kontrol qrupda yüksək səviyyə 36,5%, orta səviyyə 38,5%, aşağı səviyyə 25,0% olmuşdur ($p>0,1$). Qrup yoldaşları, digər tələbələr, müəllimlər ilə sağlam münasibətləri qorumağa, stressi idarə etməyə və hədəflərə çatmağa kömək edən “emosiyalarla idarəetmə bacarığı” əsas qrupda 67,0% və kontrol qrupda 52,5% tələbədə çox aşağı səviyyədə olmuşdur, xüsusən 35,7%-də hətta “0”-dan aşağı qiymətləndirilmişdir. Xüsusən bu göstəricinin aşağı səviyyəsi qızlar arasında əsas qrupda 79,0% (oğlanlar 55%) və kontrol qrupda 67,0% (oğlanlar 38%) təşkil etmişdir ($p<0,05$). Yeniliyə açıqlıq, qarşıya məqsəd qoymaq, uğursuzluqlara həyacanlanmaq, özünü aktualaşdırmağa can atmağı səciyyələndirən və böyük əzmkarlıq tələb edən “özünü motivasiya” şkalası isə hər iki universitet tələbələri arasında 39,0 və 28,0% aşağı olmuş, motivasiyanın “0” səviyyəsi 3,5% təşkil etmişdir. Həkimlik peşəsi üçün xüsusilə səciyyəvi olan ünsiyyət, tədris və iş prosesində tərəfdaşla səmərəli qarşılıqlı əlaqə üçün “digər şəxslərin emosiyalarını tanıma” şkalası üzrə göstərici 34,25 və 22,0% və başqa insanların duyğularını hiss etmək, anlamaq, insanlara qay-

ğı və şəfqət göstərməyə, daha yaxşı qarşılıqlı əlaqə qurmağa imkan verən empatiya bacarığı 31,5 və 21,0% halda ($p<0,05$) aşağı olmuşdur (cədvəl 2).

HK göstəricilərinin təhlili göstərmişdir ki, hər iki universitetin, həmçinin oğlan və qız tələbələrinin fiziki və psixi sağlamlıq göstəriciləri üzrə əhəmiyyətli fərq mövcuddur. Belə ki, fiziki fəaliyyət (PF) əsas və kontrol qrupda 91,13 və 81,92; fiziki durumla şərtlənən funksiyalar (RP) 69,75 və 80,05; ağrının intensivliyi (BP) 71,02 və 74,0; ümumi sağlamlıq (GH) 58,57 və 73,38 təşkil etmişdir. Sağlamlığın psixi komponentlərini təmsil edən həyat qabiliyyəti (VT) 52,34 və 56,44; sosial fəaliyyət (SF) 55,56 və 71,99; emosional fəaliyyət (RE) 49,66 və 68,92; psixi sağlamlıq (MH) 59,67 və 57,56 olmuşdur. Fiziki və psixi sağlamlığın orta göstəriciləri fiziki fəaliyyət və psixoloji sağlamlıq göstəriciləri istisna olunmaqla ADMİU tələbələri arasında daha yüksək olmuşdur, fiziki sağlamlıq göstəriciləri orta hesabla 71,12 və 77,33 və psixi göstəricilər 54,3 və 63,72 ($p<0,05$) təşkil etmişdir. Hər iki universitet üzrə oğlanların həyat keyfiyyəti göstəriciləri qızlara nisbətən daha yüksəkdir, bu fərq özünü daha çox ATU-da ümumi sağlamlıq (GH), emosional durumla şərtlənən fəaliyyət (RE) və psixoloji sağlamlıq (MH), ADMİU-da isə ümumi sağlamlıq (GH), həyat fəallığı (VT) istisna olunmaqla bütün göstəricilər üzrə müşahidə edilmişdir (cədvəl 3).

Cədvəl 2. Emosional idrak komponentlərinin cinslər üzrə bölgüsü

EQ komponentləri	ATU (əsas qrup), n= 172						ADMİU (kontrol qrup), n= 78					
	Oğlanlar – 40 n.			Qızlar – 132 n.			Oğlanlar- 26 n			Qızlar – 52 n.		
	EQ səviyyəsi											
	Yüksək	Orta	Aşağı	Yüksək	Orta	Aşağı	Yüksək	Orta	Aşağı	Yüksək	Orta	Aşağı
	n= 11	n= 13	n= 16	n= 22	n= 57	n= 53	n= 12	n= 8	n=6	n= 18	n= 16	n= 18
	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m
Emosional xəbərdarlıq	32,5±14,1	42,5±13,7	25,0±10,8	32,0±9,9	46,0±6,6	22,0±5,7	42,0±14,2	31,0±16,3	27,0±18,1	31,0±10,9	46,0±12,4	23,0±9,9
Emosiyalarla idarəetmə	15,0±10,8	30,0±12,7	55,0*±12,4	2,0±3,0	19,0±5,2	79,0*±5,6	20,0±11,5	42,0±17,4	38,0±19,8	12,0±7,6	21,0±10,2	67,0±11,1
Özünü motivasiya	32,5±14,1	32,5±12,9	35,0*±11,9	19,0±8,4	38,0±6,4	43,0*±6,8	54,0±14,4	23,0±14,9	23,0±17,2	36,0±11,3	31,0±11,6	33,0±11,1
Empatiya bacarığı	30,0±13,8	30,0±12,7	40,0*±12,2	17,0*±8,0	60,0±6,5	23,0±5,8	62,0±14,0	15,0±12,6	23,0±17,2	48,0±11,8	33,0±11,7	19,0±9,2
Digər şəxslərin emosiyalarını tanıma bacarığı	30,0±13,8	32,5±12,9	37,5*±12,1	17,0±8,0	52,0±6,6	31,0*±6,3	50,0±14,4	31,0±16,3	19,0±16,0	46,0±11,7	29,0±11,3	25,0±10,2
Orta göstərici	28,0±7,1	33,5±7,4	38,5*±7,6	17,4*±3,2	43,0±4,3	39,6±4,2	45,6±9,7	28,4±8,8	26,0*±8,6	34,6*±6,5	32,0±6,4	33,4±6,5

Qeyd: * işarəsi müvafiq göstəricilər arasından fərqlənən statistik etibarlı olduğunu göstərir

Cədvəl 3. SF-36 sorğusuna əsasən tələbələrin həyat keyfiyyəti göstəriciləri

SF-36-nin göstəriciləri	ATU, əsas qrup (n=172)			ADMİU, kontrol qrup (n=78)		
	Oğlanlar (n=40)	Qızlar (n=132)	Orta göstərici	Oğlanlar (n=52)	Qızlar (n=26)	Orta göstərici
Fiziki fəaliyyət göstərmə (PF)	92,88*	89,39	91,13*±2,2	79,42*	84,42	81,92±4,4
Fiziki durumla şərtlənən rollu funksiyalar (RP)	71,88*	67,61	69,75±3,5	91,35*	68,75	80,05*±4,5
Ağrıların intensivliyi (BP)	72,28*	69,76	71,02±3,5	80,73*	67,28	74,0±5,0
Ümumi sağlamlıq (GH)	71,38	65,75**	68,57±3,5	75,42	71,34**	73,38*±5,0
Həyat fəallığı (VT)	53,25	51,43	52,34±3,8	56,35	56,53	56,44±5,6
Sosial fəaliyyət (SF)	55,63*	55,49**	55,56±3,7	81,73*	62,25**	71,99*±5,1
Emosional durumla şərtlənən fəaliyyət (RE)	59,16*	40,15**	49,66±3,8	79,49*	58,33**	68,92*±5,2
Psixoloji sağlamlıq (MH)	64,80	54,54	59,67*±3,7	63,28	51,84	57,56±5,6

Qeyd: * işarəsi müvafiq göstəricilər ** isarəsi oğlanlar və qızlar arasından fərqlənən statistik etibarlı olduğunu göstərir

Qeyd etmək vacibdir ki, ATU və ADMİU tələbələrinin emosional statusunu dəyişmək qabiliyyətini xarakterizə edən “emosiyaları idarəetmə bacarığının” aşağı səviyyədə olması “özünü motivasiya”ya əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmişdir, bu da öz növbəsində fəaliyyətə müvafiq HK-nin fiziki və psixi komponentlərinin aşağı göstəriciləri ilə səciyyələnir. Tədqiqat qruplarında EQ ilə HK göstəriciləri arasındakı əlaqənin (Spirmen korrelyasiyası) öyrənilməsindən aydın olmuşdur ki, ən yüksək asılılıq “emosiyaları idarəetmə”, “özünü motivasiya”, “digər şəxslərin emosiyalarını tanıma” və “empatiya” bacarığı aşağı olan tələbələrin HK göstəricilərinin, xüsusən ATU tələbələri arasında daha aşağı olması ilə özünü göstərir ($p<0,001$).

Beləliklə, ali təhsil müəssisələrində mütəxəssislərin hazırlanması və biliklərin mənim-

sənilməsində emosiyalara əsaslanan tədris prosesi onların EQ və HK göstəricilərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmişdir. Müasir gənclərin özünü təsdiqi üçün EQ göstəricilərinin aşağı olması fiziki və psixi potensialın azalmasına, psix-emosional sıxıntıya, informasiyanın və reallığın qavranılmasında çətinliklərə,

HK göstəricilərinin aşağı olmasına səbəb olur ki, bu da cəmiyyət üçün səmərəli və kreativ insan kapitalının formalaşdırılmasında müəyyən ziddiyyətlərin yaranmasına zəmin yaradır. Ona görə də təhsil müəssisələrinin gələcək mütəxəssislərin motivasiyasını, yaradıcılığını, komandada işləməsini, məsuliyyətli olmasını və nailiyyətlərini dəstəkləməsi vacibdir. Bu, daha böyük potensialın təzahürünə, gələcək peşəyə marağa və ixtisaslı mütəxəssis olmaq istəyinə kömək edə bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı (Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı) <https://e-qanun.az/framework/19531>
2. İsmaylova Z.Q., Balayeva Ş.M., Süleyman-zadə N.Q., Mustafayeva İ.İ., Cəfərzadə N.C. Müasir yeniyetmələrin həyat keyfiyyəti və zərərli vərdisləri. Azərbaycan Tibb jurnalı. 2023 №3, s.103-107.
3. Balayeva S.M. Quality of life of students in primary vocational and general education schools in Baku // Pedagogical magazine of the University of Cienfuegos, 2023 - стр.104-111.103
4. Balayeva Ş.M., Əhmədli F.Q. Ali məktəbin I kurs tələbələrinin sağlamlıqla əlaqəli həyat keyfiyyətinin formalaşmasında riskli davranışların rolu https://www.researchgate.net/publication/385297237_
5. Тимченко Н.С., Кочетова Ю.Ю., Миронова С.В., Тупикина В. А. Эмоциональный интеллект как компонент профессиональной компетентности будущих медицинских работников // Ученые записки университета Лесгафта. 2021. №7 (197). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/> [Timchenko N.S., Kochetova Ju.Ju., Mironova S.V., Tupikina V. A. Jemocional'nyj intellekt kak komponent professional'noj kompetentnosti budushhih medicinskih rabotnikov // Uchenye zapiski universiteta Lesgafta. 2021. #7 (197). URL: <https://cyberleninka.ru>

/article/n/]

6. Тест эмоционального интеллекта Холла <https://eqspb.ru/emocionalnyy-intellekt/diagnostika-emocionalnogo-intellekta/test-na-emocionalnyj-intellekt-holla/>
7. 36-Item Short Form Survey Instrument (SF-36). (1994-2024). https://www.rand.org/health_care/surveys_tools/mos/36-item-short-form/survey-instrument.html

ОСОБЕННОСТИ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ СТУДЕНТОВ, ОБУЧАЮЩИХСЯ ПО РАЗНЫМ СПЕЦИАЛЬНОСТЯМ

З.Г.Исмаилова, Ш.М.Балаева, И.И.Мустафаева, Н.Д.Джафарзаде

Кафедра здоровья детей и подростков и здоровья труда Азербайджанского медицинского университета, Баку, Азербайджан

Резюме. В статье представлены результаты исследования, проведенного с целью изучения эмоционального познания и качества жизни студентов. Исследование проводилось среди 250 студентов Азербайджанского медицинского университета (АМУ) и Азербайджанского государственного университета культуры и искусств (АГУКИ) с использованием теста Н.Холла и опросника SF-36 (Short Form-36). Эмоциональный интеллект оценивался по пяти основным компонентам, уровни развития определялись как высокие, средние и низкие. Показатели качества жизни определялись на основе суммарных баллов. Анализ показал, что уровень развития эмоционального интеллекта влияет на показатели качества жизни студентов, при этом существуют значительные различия между студентами разных вузов, а также между юношами и девушками. В обоих университетах, особенно среди студентов медицинских специальностей, выявлен низкий уровень навыков управления эмоциями, распознавания эмоций других людей и мотивации. У юношей навык управления эмоциями был выше по сравнению с девушками ($p < 0,05$). Таким образом, анализ полученных данных демонстрирует значительное влияние эмоционального интеллекта на качество жизни студентов.

CHARACTERISTICS OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AND QUALITY OF LIFE OF UNIVERSITY STUDENTS

Z.G.Ismaylova, Sh.M.Balayeva, I.I.Mustafayeva, N.J.Jafarzade

Department of Child-adolescent Health and Occupational Health, Azerbaijan Medical University, Baku, Azerbaijan

Summary. The article presents the results of a research study aimed at investigating the emotional cognition and quality of life of students. The study was conducted with 250 students from Azerbaijan Medical University and Azerbaijan State University of Culture and Arts using the N. Hall test and the SF-36 (Short Form-36) questionnaire. Emotional intelligence was assessed across five core components, with development levels classified as high, medium, and low. Quality of life indicators were determined based on total scores. The analysis revealed that emotional intelligence levels significantly influence students' quality of life indicators, with notable differences observed between students from different universities as well as between male and female students. At both universities, especially among medical students, low levels of skills in emotion regulation, recognition of others' emotions, and motivation were identified. Male students demonstrated higher emotion regulation skills compared to female students ($p < 0.05$). Therefore, the analysis of the data indicates that emotional intelligence has a significant impact on students' quality of life.

Müəlliflə əlaqə üçün:

İsmaylova Zöhrə Qoca qızı, Azərbaycan Tibb Universitetinin Uşaq-yeniyyət mələrin sağlamlığı və əmək sağlamlığı kafedrası

E-mail: az.ismailova@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4571-6275

Təqdim edilmişdir: 11.03.2025

Qəbul edilmişdir: 06.08.2025